

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2024-2025

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Teksty łacińskie
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Latin texts (exercises)
Kierunek studiów	Filologia klasyczna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Literaturoznawstwo
Język wykładowy	Polski

Koordynator przedmiotu	Dr Agnieszka Strycharczuk

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			16 + 3
konwersatorium			
ćwiczenia	150 + 30	I i II	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 – znajomość podstawowych pojęć systemu językowego (indoeuropejskiego) W2 - elementarna znajomość gramatyki języka polskiego W3 – ogólne zainteresowanie antykiem grecko-rzymskim

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – opanowanie fleksji, słownictwa i składni języka łacińskiego w stopniu umożliwiającym samodzielną lekturę oryginalnych pism autorów łacińskich
C2 – pogłębienie świadomości językowej języka ojczystego
C3 – poznanie realiów świata antycznego

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student posiada uporządkowaną wiedzę z gramatyki łacińskiej oraz wystarczający zasób słownictwa; zna zasady przekładu z języków klasycznych na język polski; wie także, z jakich pomocy (słowników, komentarzy) korzystać i gdzie znaleźć informacje na temat realiów świata antycznego (encyklopedie, leksykony, słowniki, internetowe serwisy i bazy danych).	K_W01
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętność czytania i rozumienia prostszych tekstów łacińskich dzięki opanowaniu podstawowego słownictwa języka łacińskiego i nabyciu umiejętności analizy gramatycznej omawianych tekstów.	K_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student dzięki nabyciu sprawności analitycznych i interpretacyjnych w odniesieniu do tekstu w ogóle stara się samodzielnie radzić z nowymi tekstami łacińskimi, a w przypadku pojawienia się trudności zwraca się o pomoc do prowadzącego zajęcia lub do innych filologów – specjalistów.	K_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wiadomości wstępne: łacina wśród języków indoeuropejskich, piśmiennictwo łacińskie, zasady wymowy, zasady akcentowania, nazwy przypadków łacińskich, liczb, rodzajów, trybów, czasów, stron. Nomen. Deklinacja I - rzeczowniki. Deklinacja II – rzeczowniki. Przymiotniki I i II deklinacji. Deklinacja III - rzeczowniki: tematy spółgłoskowe, tematy zakończone na –i. Trzy paradygmaty deklinacyjne. Deklinacja III – przymiotniki w stopniu równym. Różnice w zakończeniach przymiotników: 3 typy. Participium praesentis activi – odmiana. Deklinacja IV: paradygmat rodzajowy, paradygmat neutralny. Deklinacja V – typy rzeczowników. Rodzaj rzeczowników łacińskich: rodzaj naturalny i gramatyczny, ogólne reguły określające rodzaj rzeczowników łacińskich. Szczegółowe reguły: rodzaj rzeczowników w poszczególnych deklinacjach. Osobliwości deklinacyjne. Deklinacja I, II, III, IV i V – zestawienie rzeczowników. Osobliwości deklinacyjne przymiotników III deklinacji (typ spółgłoskowy, formy mieszane). Zaimki: zaimek osobowy i zwrotny; zaimek wskazujący: is, ea, id; zaimek dzierżawczy; zaimek pytajny i względny (postać rzeczowna i przymiotna) – odmiana i zastosowanie. Zaimki wskazujące i nieokreślone. Zaimki wskazujące: postaci (hic, haec, hoc; iste, ista, istud; ipse, ipsa, ipsum; ille, illa, illud), odmiana, użycie. Zaimki nieokreślone: formy proste i złożone, odmiana, zastosowanie. Przymiotniki zaimkowe. Stopniowanie przymiotników. Gradus comparativus i superlativus: tworzenie, odmiana. Przymiotniki nieregularne. Liczebniki: główne i porządkowe. Tworzenie i odmiana. Użycie składniowe liczebników głównych. Zastosowanie liczebników porządkowych. Verbum. Formy podstawowe łacińskiego czasownika. A) Verbum finitum. 1) Strona czynna: formacje fleksyjne. Temat praesentis: Indicativus praesentis, imperfecti, futuri I. Coniunctivus praesentis i imperfecti. Imperativus I i II. Temat perfecti: Indicativus perfecti, plusquamperfecti i futuri II. Coniunctivus perfecti i plusquamperfecti. 2) Strona bierna:

formacje fleksyjne. Temat praesentis: Indicativus praesentis, imperfecti, futuri I. Coniunctivus praesentis i imperfecti. Imperativus I i II. Temat participii perfecti passivi (supini): Indicativus perfecti, plusquamperfecti, futuri II passivi. Coniunctivus perfecti i plusquamperfecti passivi. B) Verbum infinitum. 1) Strona czynna. Temat praesentis: Participium praesentis. Infinitivus praesentis. Gerundium. Temat perfecti: Infinitivus perfecti. Temat participii perfecti passivi (supini): Participium futuri. Infinitivus futuri. Supinum. 2) Strona bierna. Temat praesentis: Infinitivus praesentis. Gerundivum. Temat participii perfecti passivi (supini): Participium perfecti. Infinitivus perfecti. Infinitivus futuri. Ponadto: czasowniki nieregularne, verba deponentia i semideponentia, koniugacja tematyczna i atematyczna, cechy trybów i czasów, coniugatio perifrastica activa i passiva.

4. **Inne części mowy.** Przysłówki. Zasady tworzenia przysłówek od przymiotników. Stopniowanie przysłówek za pomocą sufiksów słowotwórczych i stopniowanie przez peryfrazę. Stopniowanie nieregularne. Przyimki. Rekcja przyimków. Przyimki postpozycyjne. Rodzaje spójników.
5. **Składnia.** Podstawowe elementy. Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo. Ablativus absolutus. Accusativus duplex. Nominativus duplex. Składnia zdań: zdanie proste i złożone; zdanie współrzędne; zdanie główne i podrzędne. Zdania podrzędne z orzeczeniem w indykatiwie albo w koniunktywie w funkcji semantycznej. Zdania podrzędne z orzeczeniem w koniunktywie w funkcji syntaktycznej, formalnej.
6. Materiał gramatyczny wprowadzany jest stopniowo i wzbogacany nowym słownictwem łacińskim. Ćwiczenia językowe dokonują się głównie poprzez tłumaczenie i analizę zdań ilustrujących wprowadzone zagadnienia gramatyczne. Teksty te pochodzą bądź z podręczników do nauki języka łacińskiego, bądź są tekstami autorskimi prowadzącego zajęcia.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Praca z tekstem	Sprawdzian pisemny	Uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Sprawdzenie umiejętności praktycznych	Uzupełniony i oceniony sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Praca w grupie	obserwacja	Karta oceny pracy w grupie

VI. Kryteria oceny, uwagi.

Ocena niedostateczna

Student nie dysponuje dostateczną wiedzą z zakresu fleksji, składni i leksyki języka łacińskiego. Student nie posiada wystarczającej praktycznej znajomości języka łacińskiego umożliwiającej mu czytanie oryginalnych tekstów łacińskich. Student na zajęciach prezentuje postawę bierną; nie wykazuje zainteresowania poznawaniem języka łacińskiego.

Ocena dostateczna

Student dysponuje wystarczającą wiedzą z zakresu fleksji, składni i leksyki języka łacińskiego. Student posiada wystarczającą praktyczną znajomość języka łacińskiego, by z niewielką pomocą prowadzącego zajęcia czytać oryginalne teksty łacińskie o średnim stopniu trudności; radzi sobie z identyfikowaniem i tworzeniem form fleksyjnych i z analizą składniową mniej skomplikowanych zdań łacińskich. Student zachęcony przez prowadzącego zajęcia bierze udział w dyskusji nt. przekładu i interpretacji gramatycznej analizowanego tekstu; wykazuje chęć pogłębiania znajomości języka łacińskiego.

Ocena dobra

Student wykazuje dobrą znajomość fleksji, leksyki i składni łacińskiej oraz dostrzega różnice strukturalne między łaciną a językiem polskim. Student ma dobrą praktyczną znajomość języka łacińskiego, pozwalającą mu na czytanie prostszych tekstów łacińskich; dobrze radzi sobie z identyfikowaniem i tworzeniem form fleksyjnych i z analizą składniową zdań łacińskich; potrafi dokonać przekładu z uwzględnieniem różnic strukturalnych między językiem łacińskim a językiem polskim. Student chętnie uczestniczy w dyskusji nt. przekładu i interpretacji gramatycznej analizowanego tekstu; dostrzega potrzebę porządkowania i pogłębiania swojej wiedzy i umiejętności.

Ocena bardzo dobra

Student dysponuje usystematyzowaną i ugruntowaną wiedzą z zakresu fleksji i składni łacińskiej; doskonale zdaje sobie sprawę z różnic strukturalnych między łaciną a językiem polskim; ma duży zasób słownictwa w języku łacińskim. Student ma bardzo dobrą praktyczną znajomość języka łacińskiego, pozwalającą mu na czytanie prostszych tekstów łacińskich (w tym oryginalnych); nie ma żadnych problemów z identyfikowaniem i tworzeniem form fleksyjnych i z dogłębną analizą składniową rozbudowanych zdań łacińskich; potrafi dokonać bardzo dobrego przekładu, doskonale rozumiejąc i oddając różnice strukturalne między językiem łacińskim a językiem polskim. Student inicjuje merytoryczną dyskusję dotyczącą przekładu i interpretacji gramatycznej analizowanego tekstu; doskonale rozumie potrzebę porządkowania i pogłębiania swojej wiedzy i umiejętności.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	180
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	250

VII. Literatura

Literatura podstawowa
Heinz A., <i>Język łaciński</i> , Kraków 1978.
Butyr S., <i>Łacina dla początkujących</i> , Warszawa 2010.
Grześcak I., <i>Łacina dla średniozaawansowanych</i> , Warszawa 2012.

Auerbach M., Dąbrowski K., *Gramatyka łacińska*, Warszawa 1964.
Samolewicz Z., Sołtysik T., *Składnia łacińska*, Bydgoszcz 2000.
Wielewski M., *Krótką gramatyka języka łacińskiego*, Warszawa 1975.
Wikarjak J., *Gramatyka opisowa języka łacińskiego*, Warszawa 1978.
Wolanin H., *Gramatyka opisowa klasycznej łaciny w ujęciu strukturalnym*, Kraków 2012.

Literatura uzupełniająca

Appel H., *Bis repetita placent*, Toruń 2000.
Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, red. K. Polański, Wrocław 1993. Jodłowski S., *Studia nad częściami mowy*, Warszawa 1971.
Klemensiewicz Z., *Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego*, Warszawa 1983.
Jurewicz O., Winniczuk L., Żuławska J., *Język łaciński. Podręcznik dla lektoratów szkół wyższych*, Warszawa 2010.
Laskowski R., *Podstawowe pojęcia morfologii*, [w:] *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, red. R. Grzegorzczkowska, R. Laskowski, H. Wróbel, Warszawa 1984, cz. 1, s. 9-57.
Salamonowicz – Górka I., *Ćwiczenia z języka łacińskiego*, Warszawa 2002.
Gładkowska B., Stachowicz – Garstka A., Zawadzka M., *Cornu copiae. Ćwiczenia łacińskie dla szkół średnich i wyższych*, Warszawa 2015.
Wilczyński S., Pobiedzińska E., Jaworska A., *Porta Latina. Podręcznik do języka łacińskiego i kultury antycznej. Preparacje i komentarze*, Warszawa 2010.